

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد در رشته‌ی حقوق بین‌الملل

نظام حقوقی بین‌المللی حاکم بر حمایت از محیط زیست در برابر پسماندها

به کوشش

الهام حیدری

استاد راهنما

دکتر فرهاد طلایی

شهریور ۱۳۹۲

به نام خدا

اظهار نامه

اینجانب الهام حیدری دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق گرایش بین‌الملل دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه شیراز گواهی می‌نمایم که تحقیقات ارائه شده در این پایان نامه توسط شخص اینجانب انجام شده و صحت و اصالت مطالب نگارش شده مورد تأیید می‌باشد و در موارد استفاده از کار دیگر محققان به مرجع مورد استفاده اشاره شده است. بعلاوه گواهی می‌نمایم که مطالب مندرج در پایان نامه تاکنون برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی توسط اینجانب یا فرد دیگری در هیچ جا ارائه نشده است و در تدوین متن پایان نامه چارچوب مصوب دانشگاه را بطور کامل رعایت کرده‌ام.

نام و نام خانوادگی: الهام حیدری

امضاء و تاریخ:

به نام خدا

نظام حقوقی بین المللی حاکم بر حمایت از محیط زیست در برابر پسماندها

به کوشش
الهام حیدری

پایان نامه

ارائه شده به تحصیلات تکمیلی به عنوان بخشی از
فعالیت های تحصیلی لازم برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته ی
حقوق بین الملل

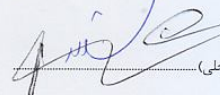
از

دانشگاه شیراز
شیراز
جمهوری اسلامی ایران

ارزیابی شده توسط کمیته پایان نامه با درجه : عالی

دکتر فرهاد طلایی، استادیار بخش حقوق عمومی و بین الملل (استاد راهنما)

دکتر نادر مردانی، استادیار بخش حقوق عمومی و بین الملل (استاد مشاور)

دکتر محمد امامی، دانشیار بخش حقوق عمومی و بین الملل (داور داخلی)

شهریور ۱۳۹۲

تقدیم به پدر و مادر عزیز، دل‌سوز و مهربانم که آرامش روحی و آسایش فکری مرا فراهم نمودند تا با حمایت های همه

جانبه در محیطی مطلوب، مراتب تحصیلی و نیربایان نامه درسی را به نحو احسن به اتمام برسانم و به من درس

بردباری، صداقت و شجاعت آموختند.

و تقدیم به برادر مهربانم که همیشه همانند یک دوست در کنار من ایستاد.

سپاس‌گزاری

سپاس و ستایش مر خدای را جل و جلاله که آثار قدرت او بر چهره روز روشن، تابان است و انوار حکمت او در دل شب تار، درفشان. آفریدگاری که خویشتن را به ما شناساند و درهای علم را بر ما گشود و عمری و فرصتی عطا فرمود تا بدان، بنده ضعیف خویش را در طریق علم و معرفت بیازماید.

به مصداق «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» بسی شایسته است از استاد فرهیخته و فرزانه جناب آقای دکتر طلایی، که با کرامتی چون خورشید، سرزمین دل را روشنی بخشیدند و گلشن سرای علم و دانش را با راهنمایی‌های کار ساز و سازنده بارور ساختند تقدیر و تشکر نمایم.

همچنین بر خود واجب می‌دانم که مراتب تشکر و سپاس‌گزاری خود را از استاد محترم مشاور جناب آقای دکتر مردانی تقدیم دارم که در سراسر نگارش این پایان نامه با راهنمایی خویش اینجانب را در مسیری سازنده‌تر هدایت نمودند.

در نهایت از کارمندان محترم آموزش دانشکده حقوق دانشگاه شیراز، به ویژه مسئولین محترم کتابخانه که در نگارش این پایان نامه کمال همکاری را با اینجانب نمودند، کمال تقدیر و تشکر را نمایم.

چکیده

نظام حقوقی بین‌المللی حاکم بر حمایت از محیط زیست در برابر پسماندها

به کوشش

الهام حیدری

محیط‌زیست مکانی برای بقا و رشد و نمو بشر بوده و بدون برخورداری از محیط‌زیستی سالم روح انسان به رشد و تعالی دست نخواهد یافت. متأسفانه در روند توسعه یافتگی و صنعتی شدن کشورها چندان به حفاظت از محیط‌زیست توجه نشده و در فرآیند فعالیت‌های اقتصادی و صنعتی سودآور حمایت از محیط‌زیست از جایگاه قابل قبولی برخوردار نبوده است. در این چارچوب مسئله پسماندها و مدیریت دفع آن‌ها به یکی از مسائل جدی زیست‌محیطی تبدیل شده است. تخلیه پسماندها در محیط‌زیست دریایی و غیردریایی موجب بروز مشکلاتی همچون ایجاد امراض گوناگون و نابودی برخی از اکوسیستم‌ها از قبیل دریاها، تالاب‌ها و جنگل‌ها گردیده است. این مشکلات جامعه‌ی بین‌المللی را واداشت تا تمام ابزارهای موجود برای مقابله با آن‌ها را به کار بندد. در همین راستا روند توجه به آلودگی‌های زیست‌محیطی ناشی از پسماندها به طور جدی از دهه‌ی ۱۹۷۰ میلادی آغاز گردیده که منجر به تصویب اسناد متعدد بین‌المللی و نیز همکاری سازمان‌های بین‌المللی دولتی و غیردولتی برای مقابله با پسماندها گردید. همچنین دولت‌ها با ملاحظه‌ی اثرات ناگوار پسماندها بر شرایط اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی خود سعی نمودند تا همگام با نظام بین‌الملل در توسعه‌ی قوانین داخلی خود در این زمینه کوشا باشند. بر این اساس در این پایان‌نامه سعی بر آن است تا قوانین و مقررات بین‌المللی که در زمینه‌ی حمایت و حفاظت از محیط‌زیست در برابر پسماندها به تصویب رسیده‌اند مورد بررسی قرار گرفته و حدود تعهدات و مسئولیت دولت‌ها تعریف شوند. همچنین در این پایان‌نامه اقدامات صورت‌گرفته توسط سازمان‌های بین‌المللی اعم از دولتی و غیردولتی در اجرای صحیح مدیریت پسماندها در جهت حمایت از محیط‌زیست مورد بررسی قرار می‌گیرند. در ضمن در این پایان‌نامه به بررسی نظام حقوقی داخلی برخی از کشورها، به ویژه جمهوری اسلامی ایران، در مدیریت پسماندها و کاهش اثرات نامطلوب آن‌ها پرداخته می‌شود. این پایان‌نامه نتیجه می‌گیرد که اگرچه نظام حقوقی بین‌المللی در جهت حفاظت از محیط‌زیست در برابر پسماندها توانسته گام موثری را بردارد، لازم است که رسانه‌های جمعی نقش خود را در فرهنگ سازی در کاهش پسماندها و مقابله با آثار نامطلوب آن‌ها ایفاء نموده و دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی نیز با نظارتی کارآمد دستیابی موثر به حمایت از محیط‌زیست در برابر پسماندها و حفظ آن برای نسل‌های آینده را امکان پذیر سازند.

واژگان کلیدی: نظام حقوقی بین‌المللی، محیط‌زیست، پسماندها، اسناد بین‌المللی زیست‌محیطی، تعهدات و مسئولیت دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲.....	فصل اول: مقدمه
	فصل دوم: کلیات
۱۵.....	مقدمه
۱۷.....	مبحث اول: تعاریف و تاریخچه
۱۷.....	گفتار اول: تعریف محیط‌زیست و حقوق بین‌الملل محیط‌زیست
۱۹.....	گفتار دوم: سیر تحول تدریجی حقوق بین‌الملل محیط‌زیست
	گفتار سوم: تعریف و سیر تحول تدریجی حقوق بین‌الملل حاکم
۲۷.....	بر مدیریت پسماندها
۳۷.....	مبحث دوم: اصول حاکم بر حقوق بین‌الملل محیط‌زیست و مدیریت پسماندها
۳۷.....	گفتار اول: اصول حاکم بر حقوق بین‌الملل محیط‌زیست
۴۷.....	گفتار دوم: اصول حاکم بر مدیریت پسماندها
	مبحث سوم: اسناد حقوقی بین‌المللی در زمینه‌ی پیشگیری از آلودگی
۴۹.....	زیست‌محیطی ناشی از پسماندها
	گفتار اول: معاهدات جهانی در زمینه‌ی پیشگیری از آلودگی زیست‌محیطی
۴۹.....	ناشی از پسماندها
	گفتار دوم: معاهدات منطقه‌ای در زمینه‌ی پیشگیری از آلودگی زیست‌محیطی
۵۴.....	ناشی از پسماندها

مبحث چهارم: اثرات مخرب پسماندها، دفع و بازیافت آن‌ها	۶۱
گفتار اول: اثرات مخرب پسماندها بر محیط‌زیست و سلامت انسان‌ها	۶۱
گفتار دوم: دفع و بازیافت پسماندها در جهت پیشگیری از آلودگی‌های	
زیست‌محیطی	۶۶
نتیجه‌گیری	۶۸

فصل سوم: تعهدات و مسئولیت دولت‌ها در راستای حق بر محیط‌زیست

و پیشگیری از آلودگی‌های زیست‌محیطی ناشی از پسماندها

مقدمه	۷۱
مبحث اول: تعهدات دولت‌ها در زمینه‌ی حق بر محیط‌زیست سالم	۷۴
گفتار اول: مفهوم حق بر محیط‌زیست سالم	۷۴
گفتار دوم: تعهدات دولت‌ها در زمینه‌ی حق بر محیط‌زیست سالم	۷۶
بند اول: حق دسترسی به اطلاعات زیست‌محیطی	۷۶
بند دوم: تعهد دولت‌ها به حق به مشارکت عمومی	۸۰
بند سوم: تعهد دولت‌ها به حق آموزش‌های زیست‌محیطی	۸۳
بند چهارم: تعهد دولت‌ها به حق دادخواهی افراد	۸۴
مبحث دوم: تعهدات دولت‌ها در جهت پیشگیری از آلودگی‌های زیست‌محیطی	
ناشی از پسماندها	۸۶
گفتار اول: تعهدات دولت‌ها در زمینه‌ی دفع و تخلیه پسماندها در جهت	
کاهش آثار زیانبار پسماندها	۸۶
گفتار دوم: تعهدات دولت‌ها در زمینه‌ی حمل و نقل فرامرزی پسماندها در	
جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها	۹۴
بند اول: تعهد دولت‌ها در مورد صدور و ورود پسماندها	۹۵
بند دوم: تعهد دولت‌ها در مورد ورود مجدد پسماندها	۹۹

بند سوم: تعهدات دولت‌ها در مورد جلوگیری از حمل و نقل	
غیرقانونی پسماندها	۹۹
گفتار سوم: تعهد دولت‌ها به همکاری‌های بین‌المللی در جهت کاهش	
آثار زیانبار پسماندها	۱۰۲
مبحث سوم: مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها در زمینه‌ی خسارات زیست‌محیطی	
ناشی از پسماندها	۱۰۵
گفتار اول: تعریف و مبانی بین‌المللی دولت‌ها	۱۰۵
گفتار دوم: مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها در برابر خسارت‌های زیست‌محیطی	
ناشی از پسماندها	۱۰۸
بند اول: مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها ناشی از حمل و نقل فرامرزی و دفع	
پسماندهای غیرهسته‌ای	۱۰۸
بند دوم: مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها ناشی از حمل و نقل و دفع پسماندهای	
هسته‌ای	۱۱۳
گفتار سوم: اشکال جبران خسارت در مورد خسارت‌های زیست‌محیطی ناشی از	
پسماندها	۱۱۸
نتیجه‌گیری	۱۲۲

فصل چهارم: اقدامات بین‌المللی و ملی صورت گرفته در جهت پیشگیری

از آلودگی‌های زیست‌محیطی ناشی از پسماندها

مقدمه	۱۲۶
مبحث اول: نقش نمونه‌هایی از سازمان‌های دولتی دارای صلاحیت جهانی در جهت	
پیشگیری از آلودگی‌های زیست‌محیطی ناشی از پسماندها	۱۲۸
گفتار اول: نقش برخی از نهادهای سازمان ملل متحد در جهت پیشگیری	
از آلودگی‌های زیست‌محیطی ناشی از پسماندها	۱۲۸

بند اول: نقش برنامه‌ی محیط‌زیست سازمان ملل متحد در جهت کاهش	
آثار زیانبار پسماندها بر محیط‌زیست	۱۲۸
بند دوم: نقش برنامه‌ی توسعه ملل متحد در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها	
بر محیط‌زیست	۱۳۲
بند سوم: نقش موسسه آموزش و تحقیق سازمان ملل متحد در جهت کاهش	
آثار زیانبار پسماندها بر محیط‌زیست	۱۳۵
گفتار دوم: نقش موسسات تخصصی سازمان ملل متحد در جهت کاهش آثار زیانبار	
پسماندها	۱۳۷
بند اول: نقش سازمان بهداشت جهانی در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها بر	
محیط‌زیست	۱۳۷
بند دوم: نقش سازمان بین‌المللی دریانوردی در جهت کاهش آثار زیانبار	
پسماندها بر محیط‌زیست	۱۴۲
بند سوم: نقش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در جهت کاهش آثار زیانبار	
پسماندها بر محیط‌زیست	۱۴۶
بند چهارم: نقش سازمان تجارت جهانی در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها بر	
محیط‌زیست	۱۴۹
بند پنجم: نقش بانک جهانی در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها	
بر محیط‌زیست	۱۵۳
بند ششم: نقش سازمان جهانی مالکیت معنوی در جهت کاهش آثار زیانبار	
پسماندها بر محیط‌زیست	۱۵۴
گفتار سوم: نقش سازمان تسهیلات جهانی محیط‌زیست در جهت کاهش آثار زیانبار	
پسماندها بر محیط‌زیست	۱۵۵
مبحث دوم: نقش نمونه‌هایی از سازمان‌های بین‌المللی دولتی دارای صلاحیت	
منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها بر محیط‌زیست	۱۵۷

- گفتار اول: نقش برخی از سازمان‌های منطقه‌ای اروپایی در جهت کاهش آثار
زیانبار پسماندها بر محیط‌زیست ۱۵۷
- بند اول: نقش ارکان عمده‌ی اتحادیه‌ی اروپا در جهت کاهش آثار
زیانبار پسماندها بر محیط‌زیست ۱۵۷
- الف- نقش شورای اتحادیه اروپا در رابطه با مدیریت پسماندها ۱۵۹
- ب- نقش پارلمان اروپا در رابطه با مدیریت پسماندها ۱۵۹
- ج- نقش کمیسیون اتحادیه اروپایی در رابطه با مدیریت پسماندها ۱۶۰
- د- نقش دیوان دادگستری اروپایی در رابطه با مدیریت پسماندها ۱۶۲
- ه- نقش آژانس محیط‌زیست اروپایی در رابطه با مدیریت پسماندها ۱۶۴
- بند دوم: نقش سازمان همکاری اقتصادی دریای سیاه جهت کاهش آثار زیانبار
پسماندها بر محیط‌زیست ۱۶۶
- گفتار دوم: نقش نمونه‌هایی از سازمان‌های بین‌المللی منطقه‌ای آسیایی
در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها بر محیط‌زیست ۱۶۸
- بند اول: نقش برنامه‌ی همکاری‌های زیست‌محیطی جنوب آسیا
در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها بر محیط‌زیست ۱۶۸
- بند دوم: نقش سازمان منطقه‌ای برای حمایت از محیط‌زیست دریایی
در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها بر محیط‌زیست ۱۷۱
- بند سوم: نقش بانک توسعه‌ی آسیایی در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها
بر محیط‌زیست ۱۷۳
- گفتار سوم: سازمان جامعه‌ی اقتصادی دولت‌های غرب آفریقا در جهت کاهش
آثار زیانبار پسماندها بر محیط‌زیست ۱۷۴
- گفتار چهارم: نقش سازمان دولت‌های آمریکایی در جهت کاهش آثار زیانبار
پسماندها بر محیط‌زیست ۱۷۶

- گفتار پنجم: نقش نمونه هایی از سازمان های فرامنطقه ای در جهت کاهش
 آثار زیانبار پسماندها بر محیط زیست..... ۱۷۹
- بند اول: نقش سازمان کنفرانس اسلامی در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها
 بر محیط زیست..... ۱۷۹
- بند دوم: نقش سازمان امنیت و همکاری اروپا در جهت کاهش آثار زیانبار
 پسماندها بر محیط زیست..... ۱۸۱
- بند سوم: نقش سازمان همکاری اقتصادی و توسعه در جهت کاهش آثار زیانبار
 پسماندها بر محیط زیست..... ۱۸۴
- مبحث سوم: نقش نمونه هایی از سازمان های غیردولتی در جهت کاهش آثار زیانبار
 پسماندها بر محیط زیست..... ۱۸۶
- گفتار اول: نقش اتحادیه بین المللی حفاظت از طبیعت و منابع طبیعی
 در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها بر محیط زیست..... ۱۸۶
- گفتار دوم: نقش صندوق جهانی حیات وحش در جهت کاهش آثار زیانبار
 پسماندها بر محیط زیست..... ۱۸۹
- گفتار سوم: نقش دوستان بین المللی زمین در جهت کاهش آثار زیانبار
 پسماندها بر محیط زیست..... ۱۹۰
- گفتار چهارم: نقش سازمان بین المللی صلح سبز در جهت کاهش آثار زیانبار
 پسماندها بر محیط زیست..... ۱۹۲
- مبحث چهارم: رویه ی برخی از کشورها در جهت مقابله با آلودگی زیست محیطی
 ناشی از پسماندها..... ۱۹۴
- گفتار اول: نظام حقوقی ایالات متحده ی آمریکا در جهت مقابله با آلودگی
 زیست محیطی ناشی از پسماندها..... ۱۹۴
- بند اول: معرفی برخی از قوانین مربوط به مدیریت پسماندها..... ۱۹۵
- الف- قانون دفع پسماندهای جامد مصوب ۱۹۶۵..... ۱۹۵

- ب- قانون بازیابی منابع مصوب ۱۹۷۰..... ۱۹۵
- پ- قانون حفاظت و بازیابی منابع مصوب ۱۹۷۶..... ۱۹۶
- ت- قانون جامع واکنش زیست‌محیطی، جبران خسارت و مسئولیت
مصوب ۱۹۸۰..... ۱۹۶
- ث- اصلاحیه‌های پسماندهای خطرناک و جامد مصوب ۱۹۸۴..... ۱۹۷
- بند دوم: نقش آژانس حفاظت از محیط‌زیست ایالات متحدهی آمریکا در
جهت مقابله با آلودگی زیست محیطی ناشی از پسماندها..... ۱۹۸
- گفتار دوم: نظام حقوقی کشور فرانسه در جهت مقابله با آلودگی زیست
محیطی ناشی از پسماندها..... ۲۰۰
- بند اول: معرفی قانون محیط زیست فرانسه در جهت مقابله با آلودگی
زیست محیطی ناشی از پسماندها..... ۲۰۰
- الف- مقررات قانون محیط زیست فرانسه در ارتباط با اصول کلی مدیریت
پسماندهای خطرناک..... ۲۰۰
- ب- مقررات کد محیط‌زیست در رابطه با جمع‌آوری و دفع
پسماندهای خانگی..... ۲۰۱
- پ- مقررات قانون محیط‌زیست و برنامه‌های دفع پسماندها..... ۲۰۱
- ت- کد محیط‌زیست و مقررات مربوط به بازیافت پسماندها..... ۲۰۱
- ث- مقررات قانون محیط‌زیست مربوط به حمل و نقل پسماندها..... ۲۰۲
- ج- قانون محیط‌زیست در رابطه با مقررات کیفری و بررسی تخلفات..... ۲۰۲
- بند دوم: قانون مربوط به پسماندهای رادیواکتیو در جهت مقابله با آلودگی
زیست محیطی..... ۲۰۳
- بند سوم: برنامه‌های مربوط به مدیریت پسماندها..... ۲۰۳
- الف- برنامه‌های ملی..... ۲۰۳
- ب- برنامه‌های منطقه‌ای..... ۲۰۴

- ج- برنامه‌های استانی ۲۰۴
- گفتار سوم: نظام حقوقی کشور استرالیا در جهت مقابله با آلودگی زیست محیطی
- ناشی از پسماندها ۲۰۵
- بند اول: برخی از قوانین زیست محیطی استرالیا در رابطه با مدیریت پسماندها ۲۰۵
- الف- قانون پسماندهای خطرناک مصوب ۱۹۸۹ ۲۰۵
- ب- قانون عمل برای دفع نزدیک به سطح زمین پسماندهای رادیواکتیو در استرالیا مصوب ۱۹۹۲ ۲۰۵
- پ- قانون حمایت زیست محیطی مصوب ۱۹۹۳ ۲۰۶
- ت- قانون ذخیره و حمل و نقل پسماندهای هسته‌ای مصوب ۱۹۹۹ ۲۰۶
- ث- مقررات حمایت از محیط زیست مصوب ۲۰۰۲ و ۲۰۰۴ ۲۰۷
- ج- قانون سیاست حمایت زیست محیطی مصوب ۲۰۱۰ ۲۰۷
- بند دوم: نقش گروه توسعه پایدار، محیط زیست، آب، مردم و جوامع کشور استرالیا در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها ۲۰۸
- بند سوم: دیگر برنامه‌های ملی کشور استرالیا در جهت کاهش آثار زیانبار ناشی از پسماندها ۲۰۹
- الف- برنامه‌ی سیاست ملی پسماند ۲۰۹
- ب- برنامه‌ی ملی بازیافت تلویزیون و کامپیوتر ۲۱۰
- نتیجه‌گیری ۲۱۰

فصل پنجم: نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران در جهت مقابله با آلودگی‌های

زیست محیطی ناشی از پسماندها

- مقدمه ۲۱۴
- مبحث اول: قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران در جهت مقابله با آلودگی زیست محیطی ناشی از پسماندها ۲۱۶

- گفتار اول: قوانین و مقررات داخلی در زمینه‌ی مدیریت پسماندها..... ۲۱۶
- بند اول: قانون مدیریت پسماند مصوب ۱۳۸۳ و آیین نامه‌ی اجرایی آن مصوب
۱۳۸۴..... ۲۱۶
- بند دوم: آیین نامه‌ی اجرایی بند الف ماده‌ی ۱۹۳ قانون برنامه‌ی پنج ساله‌ی
پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۱ در رابطه با
مدیریت پسماندها..... ۲۲۴
- بند سوم: قانون مربوط به مدیریت پسماندهای رادیواکتیو مصوب ۱۳۵۳..... ۲۲۴
- گفتار دوم: کنوانسیون‌های بین‌المللی مورد پذیرش جمهوری اسلامی ایران
در زمینه‌ی پیشگیری از آلودگی زیست‌محیطی ناشی از پسماندها..... ۲۲۵
- بند اول: کنوانسیون‌های جهانی مورد پذیرش جمهوری اسلامی ایران در زمینه‌ی
پیشگیری از آلودگی زیست‌محیطی ناشی از پسماندها..... ۲۲۵
- الف: کنوانسیون لندن در مورد جلوگیری از آلودگی دریایی ناشی از دفع
(تخلیه) پسماندها و دیگر مواد مصوب ۱۹۷۲ میلادی..... ۲۲۵
- ب- کنوانسیون بین‌المللی جلوگیری از آلودگی ناشی از کشتی‌ها (مارپل)
مصوب ۱۹۷۳ میلادی..... ۲۲۶
- ج- کنوانسیون بازل در مورد کنترل انتقالات فرامرزی پسماندهای خطرناک
و دفع آن‌ها مصوب ۱۹۸۹ میلادی..... ۲۲۷
- بند دوم: کنوانسیون‌های منطقه‌ای مورد پذیرش جمهوری اسلامی ایران
در زمینه‌ی پیشگیری از آلودگی زیست‌محیطی ناشی از پسماندها..... ۲۲۹
- الف- پروتکل کویت در زمینه‌ی انتقالات برون مرزی و دفع پسماندهای
خطرناک و دیگر ضایعات در دریا مصوب ۱۹۹۸ میلادی..... ۲۲۹
- ب- کنوانسیون تهران در زمینه‌ی چارچوب حفاظت از محیط‌زیست دریایی
دریای خزر مصوب ۲۰۰۳ میلادی..... ۲۳۰

- مبحث دوم: نقش برخی از سازمان‌های دولتی و غیردولتی زیست‌محیطی در جهت
 کاهش آثار زیانبار پسماندها بر محیط‌زیست ۲۳۱
 گفتار اول: نقش برخی از سازمان‌های دولتی زیست‌محیطی در رابطه با کاهش آثار زیانبار
 پسماندها بر محیط‌زیست ۲۳۱
 بند اول: نقش سازمان حفاظت از محیط‌زیست در رابطه با کاهش آثار زیانبار
 پسماندها بر محیط‌زیست ۲۳۱
 بند دوم: نقش سازمان مدیریت پسماند در رابطه با کاهش آثار زیانبار پسماندها بر
 محیط‌زیست ۲۳۶
 گفتار دوم: نقش برخی از سازمان‌های غیردولتی در جهت کاهش
 آثار زیانبار پسماندها بر محیط‌زیست ۲۴۱
 بند اول: سابقه‌ی سازمان‌های غیر دولتی در ایران ۲۴۱
 بند دوم: نقش انجمن حفظ محیط‌زیست کوهستان در جهت کاهش آثار زیانبار
 پسماندها بر محیط‌زیست ۲۴۲
 بند سوم: نقش انجمن علمی مهندسی و مدیریت پسماند ایران در جهت کاهش
 آثار زیانبار پسماندها بر محیط‌زیست ۲۴۵
 مبحث سوم: آثار زیانبار پسماندها در برخی از مناطق زیست‌محیطی
 جمهوری اسلامی ایران و اقدامات صورت گرفته در جهت کاهش آن‌ها ۲۴۶
 گفتار اول: تاثیر پسماندها بر محیط‌زیست خلیج فارس و دریای مازندران ۲۴۶
 گفتار دوم: اقدامات صورت گرفته در جهت کاهش آثار زیانبار پسماندها
 در خلیج فارس و دریای مازندران ۲۴۸
 گفتار سوم: تاثیرات پسماندها بر تالاب‌های بین‌المللی کشور و اقدامات
 صورت گرفته در جهت کاهش آثار زیانبار آن‌ها ۲۵۳
 بند اول: معرفی تالاب‌ها ۲۵۳
 بند دوم: تاثیر پسماندها بر تالاب انزلی و پریشان ۲۵۵

بند سوم: اقدامات صورت گرفته در جهت کاهش آثار پسماندها

۲۵۶ بر تالاب های انزلی و پریشان

۲۵۹ نتیجه گیری

۲۶۱ نتیجه گیری نهایی

۲۷۰ فهرست منابع و مآخذ

نشانه‌های اختصاری

1-AFC: International Convention on the Control of Harmful Anti-fouling Systems on Ships, 2001

کنوانسیون بین‌المللی در مورد نظارت سیستم‌های ضد سرب خطرناک در کشتی‌ها مصوب

2-ADB: Asian Development Bank

بانک توسعه‌ی آسیایی ۲۰۰۱

3-ARHUS: Convention on Access to Information, Public Participation in Decision- Making and Access in Environment Matters, 1998

کنوانسیون بین‌المللی در مورد حق بر اطلاعات و مشارکت عمومی در زمینه‌ی محیط‌زیست

(آرهوس) مصوب ۱۹۹۸ میلادی

4-BATNEEC: Best Available techniques not Entailing Excessive Costs

بهترین تکنیک‌های موجود متضمن هزینه‌های بیش از حد نمی‌باشند

5-BDS: Project Data Sheet

جدول داده‌های پروژه

6-BSEC: Organization of the Black Sea Economic Cooperation

سازمان همکاری اقتصادی دریای سیاه

7-CENTO: Central Treaty Organization

سازمان پیمان مرکزی سنتو

8-CERCLA: The Comprehensive Environmental Response, Compensation, and Liability Act , 1980.

قانون جامع پاسخ زیست محیطی، جبران خسارت و مسئولیت

- 9-DA: Development Alternatives
آژانس جایگزین‌های توسعه
- 10- EAC: Environmental Affairs Council
شورای امور محیط‌زیست
- 11- EEC: European Economic Community
جامعه‌ی اقتصادی اروپا
- 12- ECOWAS: Economic Community of West African States
سازمان جامعه‌ی اقتصادی دولت‌های غرب آفریقا (اکواس)
- 13- EIB: European Investment Bank
بانک سرمایه‌گذاری اروپا
- 14- EPA: Environmental Protection Agency
آژانس حفاظت از محیط زیست ایالات متحده آمریکا
- 15- ERDF: The European Regional Development Fund
صندوق توسعه‌ی منطقه‌ای اروپا
- 16- FoEI: Friends of The Earth International
سازمان دوستان بین‌المللی زمین
- 17- GEF: The Global Environment Facility
تسهیلات محیط زیست جهانی
- 18- GP: Green Peace
صلح سبز
- 19- GPWM: Global Partnership on Waste Management
همکاری جهانی در مدیریت پسماند
- 20- HSWA: The Hazardous and Solid Waste Amendments, 1984.
اصلاحیه‌های پسماندهای خطرناک جامد مصوب ۱۹۸۴ میلادی
- 21- IAEA: International Atomic Energy Agency
آژانس بین‌المللی انرژی اتمی
- 22- IMO : International Maritime Organization
سازمان بین‌المللی دریانوردی (ایمو)
- 23- IMS: Integrated Management System